

Krokoms
kommun
KROKOMEN TJIELTE

Program för äldres hälsa 2020- 2023

Utifrån Strategi för äldres hälsa

Vi gör plats för växtkraft

Krokoms kommuns styrdokument

STRATEGI – avgörande vägval för att nå målen

PROGRAM – verksamheter och metoder i riktning mot målen

PLAN – aktiviteter, tidsram och ansvar

POLICY – Krokoms kommuns hållning

RIKTLINJER – rekommenderade sätt att agera

REGLER – absoluta gränser och ska-krav

Fastställt av: Socialnämnden

Datum: 2020-05-20

För revidering ansvarar: Socialnämnden

Dokumentet gäller för: Socialförvaltningen

Dokumentet gäller till och med: 31 december 2023

Förord

Socialnämndens program för äldres hälsa är ett underlag för åren 2020–2023. Dokumentet tar sin utgångspunkt i den Strategi för äldres hälsa som fastställdes av kommunfullmäktige den 27 februari 2019. Programmet har tagits fram tillsammans med sakkunniga, tjänstemän, intresseorganisationer och politiker i Krokoms socialnämnd.

Programmets syfte är att bidra till att utveckla socialförvaltningens verksamhet samt sprida kunskap i befintlig organisation och bland medborgarna. Målsättningen är att främja äldres hälsa och dokumentet vänder till de äldre, anhöriga, professionella yrkesutförare, chefer och övriga medborgare med intresse av frågor som rör äldre.

Vi vet att om knappt tio år är en 80-åring en mycket vanlig syn på bussen, i affären och förhoppningsvis på gymmet. Vi blir allt fler medborgare i alla åldrar, men andelen äldre som ska umgås, leva och bo i Krokoms kommun ökar mycket.

Det ställer krav på alla samhällsaktörer att skapa ett samhälle där självständighet och delaktighet prioriteras. Vi vill att äldre och personer med olika funktionsförmågor lättare ska kunna leva sina liv utan, eller med mindre, stöd och hjälp från samhället.

Samtidigt som nya lägenheter i särskilda boenden ökar i kommunen skall vi även utveckla träningsboenden för att individer med olika funktionsförmågor ska kunna vara så självständiga som möjligt i en egen lägenhet med mer eller mindre stöd från samhället.

Synpunkter från kommunala pensionärsrådet, brukarråd eller andra organisationer ska tas till vara i planeringen med andra förvaltningar och myndigheter. Det kan exempelvis gälla nya bostadsområden, välfärdsteknik, kollektivtrafik, aktivitetsutbud, samhällsservice och mat för livsglädje. Detta för att prioritera arbetet med detta program. Tillsammans ska vi arbeta för att sociala aktiviteter utvecklas, inte minst för att stödja individer som bor självständigt i egna lägenheter och hus.

Med hjälp av detta program så startar vi arbetet med att förverkliga den framtagna Strategin för äldres hälsa som gäller under perioden 2019–2030.

Andreas Karlsson, C, ordförande i socialnämnden

1 Innehåll

Förord	3
1 Innehåll.....	5
2 Område särskilda boendeformer.....	7
3 Demensboende.....	8
4 Område förebyggande och rehabiliterande.....	9
5 Område rehabiliteringsavdelning.....	10
6 Område boende och social aktivitet.....	11
7 Område jämlikt, jämställt och likvärdigt	12
8 Område inflytande och delaktighet	13
9 Mat för hälsa och livsglädje.....	14
10 Område anhörigstöd	15
11 Område välfärdsteknik.....	16
12 Område samverkan	17
13 Område resultatuppföljning och kvalitetsutveckling.....	18
14 Samiskt förvaltningsområde	19
15 Område kompetensförsörjningsplan	20
16 Tillgänglighet	21
17 Uppföljning	22

2 Område särskilda boendeformer

Målformulering i Strategi för äldres Hälsa 2019- 2030:

Krokoms kommun erbjuder särskilt boende för äldre.

Prioriterade områden och mål för Program för äldres hälsa 2020-2023:

- Samverkan med andra kommuner och privata intressenter ska fortsatt föras. Där ska såväl särskilt boende för äldre som särskilt boende i form av gruppboende för individer yngre än 65 år med särskilda behov ingå.
- En tidsplan och analys av framtida behov och kostnader gällande kommande särskilda boenden tas fram
- En inventering av behovet av särskilt boende i form av gruppboende för yngre än 65 år genomförs under hösten 2020.
- En plan tas fram för renovering och ombyggnad av befintliga särskilda boenden. Planen ska innehålla tidsramar och prioriteringar första kvartalet 2021.

3 Demensboende

För personer med svårare former av demens krävs väl anpassade boenden som stödjer och underlättar självständighet samt tar bort behov av begränsningsåtgärder. Ett boende där miljön är anpassad för evidensbaserad demensvård ger flexibilitet då det passar alla boende. Väl utvecklad demensvård kräver också personal med specifik kompetens och är till nytta för alla boende.

Målformulering i Strategi för Äldres Hälsa 2019-2030:

Vi har ett välutvecklat och anpassat särskilt boende för dementa med särskilt stora behov.

Prioriterade områden och mål för Program för äldres hälsa 2020-23:

- Vid planering för investeringar i befintliga särskilda boenden bör hänsyn till evidensbaserad demensvård beaktas.
- Evidensbaserad demensvård ska särskilt beaktas i kompetensförsörjningsplanen.

4 Område förebyggande och rehabiliterande

Att arbeta sjukdomsförebyggande och hälsofrämjande är två nyckelstrategier för att skjuta upp och sänka behov av särskilt boende och hemtjänst och därmed också begränsa den kostnadsökning som den ökande andelen 80 år och äldre leder till. Förbättrat allmänt hälsotillstånd och förbättrade möjligheter att behålla och återta funktionsförmågor ökar livskvaliteten och trygghetskänslan samt sänker det totala behovet av insatser.

Målet avser att sätta fokus på implementering av evidensbaserade metoder på såväl individuell som generell nivå i både egen regi och i samarbete med andra huvudmän och samhällsaktörer.

Målformulering i Strategi för äldres hälsa 2019-2030:

Sjukdomsförebyggande och hälsofrämjande arbetsmetoder har tydligt etablerat sig i såväl den vård och omsorg som kommunen ger som i kommunens samarbete med samhällets olika delar.

Prioriterade områden och mål för Program för äldres hälsa 2020-23:

- Fortsätta med implementeringen av arbetsmetoden IBIC i verksamheten.
- Arbetet för förebyggande- och rehabiliterande insatser behöver konkretiseras. En plan arbetas fram under 2021.
- Initiativet ”Må bra på äldre dar” förstärks och synliggörs. Förslag på åtgärd/er lämnas till socialnämnden inför årliga budgetarbeten.
- Inventera behovet av mötesplatser för äldre i ordinärt boende.
- Utveckla det hälsofrämjande hembesöket till 75/80-åringar.
- Information om tekniska hjälpmedel genomförs årligen.
- Implementera arbetet med ”Trygg och säker hemma” i sin helhet.

5 Område rehabiliteringsavdelning

Väl utvecklad rehabilitering är en del i arbetet med att öka individers självständighetsgrad och därmed också främja hälsa och välbefinnande.

Förutsättningarna för att kunna hålla tillräcklig kompetens och kunna utveckla och underlätta det nödvändiga samarbetet med primärvård och specialistsjukvård förbättras om den rehabilitering som kommunen har ansvar för hålls samman.

Målformulering i strategi för äldres hälsa 2019-2030:

Vi har samlat all korttidsvistelse för rehabiliteringsperioder till en professionell rehab-avdelning. Övrig korttidsvistelse ligger kvar på respektive enhet.

Prioriterade områden och mål för Program för äldres hälsa 2020-23:

- En rehabiliteringsavdelning för all korttidsvistelse färdigställs på Blomstergården under perioden.
- Under 2021 utreds arbetsorganisation till den nya rehabiliteringsavdelningen.

6 Område boende och social aktivitet

Detta är den andra av två nyckelstrategier för att skjuta upp och minska behovet av särskilt boende och hemtjänst och därmed också begränsa den kostnadsökning som ett ökat antal 80 år och äldre leder till.

Målet anger särskilt anpassade boenden och avser både trygghetsboende och tillgänglighetshöjande åtgärder i befintligt bostadsbestånd som gör lägenheter bättre rustade för boende med funktionsnedsättningar.

Nationellt genomförda undersökningar ger stöd för slutsatsen att anpassade boenden i centrala lägen nära service ger en ökad självständighet och ökade möjligheter till ett socialt aktivt liv. Detta leder till stärkt fysisk- och psykiskhälsa och därmed senarelagda behov av hemtjänst och särskilt boende.

Målformulering i Strategi för äldres hälsa 2019-2030:

På ordinarie bostadsmarknad erbjuds särskilt anpassade boenden i centrala lägen i kommunens tätorter och vi har utvecklat och utökat möjligheter och stöd till fysisk och/eller kulturell aktivitet och social samvaro för äldre såväl i ordinärt som särskilt boende.

Prioriterade områden och mål för Program för äldres hälsa 2020-23:

- Vid samhällsbyggnadsstrukturer i olika sammanhang ska Kommunala pensionärsrådet och Tillgänglighetsrådet vara remissinstans
- Samverka med KBAB och andra intressenter för en ökad självständighet och ökade möjligheter till ett socialt aktivt liv för äldre. Samverkan startar före utgången av 2020.

7 Område jämlikt, jämställt och likvärdigt

Vårdanalys gjorde under 2016 en förstudie om ”Omotiverade skillnader i socialtjänsten”. I sammanfattningen konstaterar Vårdanalys att kunskapsläget inom socialtjänsten är bristfälligt och att det gjorts väsentligt färre jämlikhetsanalyser inom det sociala området jämfört med hälso- och sjukvårdsområdet. Vårdanalys understryker att ett grundbekymmer ofta är att det saknas data. Det saknas också en definition av vad ”omotiverade skillnader” betyder i socialtjänsten kontext. På många håll i landet och på olika nivåer pågår utvecklingsarbete och forskning om att utveckla kunskap, metoder och verktyg (till exempel statistik, checklistor, IT-stöd, bedömningsmanualer) för uppföljning och utvärdering inom området. Det är viktigt att aktivt följa kunskaps- och metodutvecklingen.

Målformulering i Strategi för äldres hälsa 2019-2030:

Vi har utvecklat uppföljningsverktyg så att vi nu har jämlika, jämställda och likvärdiga verksamheter.

Prioriterade områden och mål för Program för äldres hälsa 2020-23:

- Förslag arbetas fram av val av metodstöd för jämställd och jämlik äldreomsorg. Klart 2021. Uppdrag till kommunens HR-avdelning.
- Könsuppdelad statistik ska vara standard i all statistik som kommunen själv producerar och använder.
- Personer som söker eller har insats av socialförvaltningen ska inte utsättas för diskriminering eller negativ särbehandling. Mål om avvikelshantering ska nås till 2023.

8 Område inflytande och delaktighet

Att vara delaktig i samhället betyder mycket för det sociala och samhälleliga inflytandet vilket i sin tur är grunden för jämlik hälsa. Att ha inflytande och vara delaktig i beslut i den egna vardagen och kring de stödinsatser man har är grundläggande förutsättningar för välbefinnande.

Information och kommunikation, valmöjligheter och delaktighet i beslut är viktiga utvecklingsområden för att stärka äldres inflytande och delaktighet.

Målformulering i Strategi för äldres hälsa 2019-2030:

Vi arbetar för att ständigt öka och förbättra äldres delaktighet och inflytande.

Prioriterade områden och mål för Program för äldres hälsa 2020-23:

- Äldre och anhöriga ska uppmuntras och välkomnas att vara delaktiga i äldreomsorgen genom anhörigrträffar, boenderåd, tematräffar, förslagslåda brukarrevision, eller på annat sätt. Arbetet redovisas särskilt i årsbokslut.
- En utvecklad och medveten klagomålshantering är en viktig del i kvalitetsutveckling och en viktig del i medborgarens inflytande och insyn. Det ska vara lätt att lämna ett klagomål och det ska alltid komma en respons. En översyn av vår klagomålshantering med förslag till utveckling ska göras under mandatperioden.
- Föreningslivet skall stödjas för att utveckla medborgarnas användning av digitala verktyg.

9 Mat för hälsa och livsglädje

Maten och måltiden är viktig, inte bara för att tillgodose behoven av energi och näringsämnen, utan även för livskvaliteten. Gemenskapen runt en måltid är ofta en viktig del av det sociala innehållet. Mat och dryck har stor betydelse för hälsa och livsglädje.

Målformulering i Strategi för äldres hälsa 2019-2030:

1. Vi arbetar för att öka kunskapen hos äldre om maten, drycken och måltidens betydelse för hälsan.
2. Vi stimulerar aktiviteter som bidrar till ökad social samvaro i samband med måltider.

Prioriterade områden och mål för Program för äldres hälsa 2020-2023:

- Bidra till att äldre i ordinärt boende har möjlighet att äta tillsammans med andra, till exempel på mötesplatser.
- Öka inslagen av ”aptitretare” i särskilt boende till exempel genom doft av matlagning eller bak i syfte att stimulera aptiten hos den enskilde.
- I samverkan med pensionärsorganisationerna starta en diskussion om hur vi kan öka kunskapen om vikten av bra mat och matsituationens betydelse för både fysiskt och psykiskt välbefinnande.

10 Område anhängigstöd

Närstående gör stora insatser för att hjälpa och vårda någon långvarigt sjuk eller äldre men vårdrollen är tung och anhängigvårdare har som grupp en sämre hälsa än befolkningen i övrigt.

Målformulering i Strategi för äldres hälsa 2019-2030:

Vi har metoder och insatser som förebygger ohälsa hos anhängigvårdare.

Prioriterade områden och mål för Program för äldres hälsa 2020-2023:

- Behålla och utveckla kommunens stöd till anhängigvårdare och närstående genom att i grupp eller individuellt erbjuda samtalsstöd, studiecirkel, föreläsningar, större aktiviteter som resor, IT-baserat anhängigstöd och anhängigträffar.
- Dagverksamhet erbjuds som aktivitet för äldre med demens och som avlastning för anhängiga. En plan behöver tas fram för såväl lokaler som bemanning utifrån förväntat ökade behov. Klar 2022.

11 Område välfärdsteknik

För att kunna ge bra vård och omsorg till våra allt fler äldre behöver vi finna nya vägar att tillgodose de äldres behov. Modern hjälpmedelsanvändning och IT i vård och omsorg kan bidra till ökad trygghet, självständighet, kommunikation och delaktighet i samhället för äldre. Ny teknik kan bidra till bättre tillgänglighet, resursutnyttjande och kvalitet för både personer med insatser, anhöriga och personal inom vård och omsorg.

Användning av välfärdsteknik ökar inom hela vård- och omsorgsområdet. Ny teknik utvecklas ständigt och för att följa med i utvecklingen krävs en organisation med kompetens, metodik och teknisk support. I dag köper vi in och underhåller till exempel nyckelfria lås för hemtjänst, nattro-kameror och trygghetslarm/GPS-klockor.

Målformulering i Strategi för äldres hälsa 2019-2030

Vår organisation har kompetens och metodik för omvärldsbevakning så att vi kan implementera den teknik som tillför nytta.

Prioriterade områden och mål för Program för äldres hälsa 2020-2023:

- I samverkan med andra aktörer utveckla relevanta e-tjänster enligt kommun- och/eller regionövergripande uppdrag och riktlinjer.
- Alla boende enheter i kommunen skall ha tillgång till ett öppet WiFi. En plan för åtgärder behöver tas fram.
- Personalen kan bistå äldre i såväl hemtjänst som särskilt boende med enklare support samt ge hjälp och stimulans till ökat användande av digitala hjälpmedel/verktyg.

12 Område samverkan

Samverkan mellan olika aktörer, huvudmän, förvaltningar och verksamheter är avgörande för att underlätta för den äldre. Genom ett nära samarbete med kommunerna, Region Jämtland Härjedalen samt nationella organ sker ett erfarenhetsutbyte och utvecklingsarbete. Bakgrunden och målet för samverkan är ett behov av att se vård och omsorg som en helhet. Det gynnar såväl individ som organisation. Detta kräver att aktörerna arbetar målinriktat, tvärprofessionellt, över organisatoriska gränser och med långsiktighet. Vården, även specialiserad sådan, utvecklas stadig mot att i allt högre grad utföras i hemmet eller på hälsocentral av lokala vårdaktörer i såväl kommunala, regionala som privata. I mars 2020 väntas en nationell utredning lägga förslag för utvecklingen av nära vård.

Målformulering i Strategi för äldres hälsa 2019-2030

Genom lokal, regional, nationell och internationell samverkan ökar vi förutsättningarna för en förbättrad hälsa och livskvalitet hos våra äldre.

Prioriterade områden och mål för Program för äldres hälsa 2020-2023:

- I dialog med med ideella organisationer och föreningar i kommunen finna fungerande former för samverkan inom äldreområdet.

13 Område resultatuppföljning och kvalitetsutveckling

Genom kunskap om verksamheten och med resultat från olika undersökningar kan vi hitta förbättringsmöjligheter och förbättra effektiviteten och kvaliteten inom vård och omsorg. Men det krävs mer fokus på analys av redovisade resultat.

Målformulering i Strategi för äldres hälsa 2019-2030:

Vi analyserar systematiskt våra egna resultat och omsätter den kunskap vi får av det arbetet i förbättringsåtgärder.

Prioriterade områden och mål för Program för äldres hälsa 2020-2023

- Utveckla analys och målarbete utifrån resultat från nationella kvalitetsregister och brukarundersökningar för utveckling och styrning av verksamheten. Detta innebär ett aktivare arbete med resultaten i Öppna jämförelser. Följs av verksamhetschef och redovisas i socialnämnd.
- Förbättringsarbete med internkontrollen pågår i linje med gällande kvalitetsledningssystemet. En kvalitetsrapport ska tas fram årligen av kvalitetscontroller och redovisas i socialnämnd.

14 Samiskt förvaltningsområde

Här ska särskilt uppmärksammas att målområdet samiskt förvaltningsområde har av fullmäktige och kommunstyrelse två fastställda styrdokument. Dels en Strategi för samiskt förvaltningsområde dels Policy och mål Samiskt förvaltningsområde. Dessa gäller självklart för socialnämndens arbete och upprepas inte här.

I handlingsprogrammet Framtidens boende för äldre i Krokoms kommun antaget i kommunfullmäktige 28 februari 2018 finns följande målformulering:

Vi främjar samisk kultur och språk i alla våra verksamheter och erbjuder också ett mer utvecklat samiskt äldreboende vid en enhet i kommunen.

Prioriterade områden och mål i Program för äldres hälsa 2020-23

Den första punkten finns i det antagna handlingsprogrammet:

- I samarbete med samiska företrädare och samisk samordnare utarbeta och återkomma med förslag som utvecklar samisk kultur.

15 Område kompetensförsörjningsplan

Utifrån övergripande inriktning på kompetensförsörjning så fastställer varje förvaltning förvaltningsvisa kompetensförsörjningsplaner.

För socialförvaltningens del så pågår detta arbete i skrivande stund. Uppdraget är att en sådan kompetensförsörjningsplan ska finnas klar till sommaren 2020.

Personal från HR-avdelning och från förvaltningens verksamheter genomför arbetet med planen. Programmet för äldres hälsa ska vara klart till socialnämnden i april, alltså innan förvaltningens kompetensförsörjningsplan är klar. Med anledning av detta så ingår inte att här utveckla målområdet och på så sätt föregå det mer övergripande arbetet som pågår.

- Socialnämnden överlämnar programmet i sin helhet till den arbetsgrupp som arbetar med kompetensförsörjningsplanen.
- Socialnämnden följer särskilt upp arbetet med de kompetensutvecklingsfrågor som finns i Program för äldres hälsa men som inte täcks in av kompetensförsörjningsplanen.

16 Tillgänglighet

På motsvarande sätt som för kompetensförsörjning så pågår ett arbete hos Tillgänglighetsrådet med att revidera och uppdatera det Tillgänglighetsprogram som är antaget i kommunfullmäktige. Utöver att det redan finns ett antaget program på området så finns också en upparbetad rutin för fastställande förvaltningsvisa åtgärdsplaner samt regelverk för uppföljning och rapportering.

Tillgänglighetsprogrammet är kommunövergripande, berör samtliga funktionsvariationer, undantar ingen på grund av ålder och ställer krav på åtgärdsplaner hos alla förvaltningar. Detta innebär att det inte finns behov av att utveckla målområdet vidare i detta dokument.

17 Uppföljning

Arbetet med att uppfylla programmets målområden ska och årligen följas upp och redovisas till socialnämnden från och med september 2021.